

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3377/2023. (VII. 27.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Miskolci Törvényszék 8.Bf.12/2022/18-I. számú végzése és a Debreceni Ítéltábla Bpkf.I.307/2022/6. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A saját ügyében személyesen eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] 1.1. Az indítvány alapjául szolgáló ügy a következőképpen foglalható össze.
- [3] Az indítványozót – mint a vádlottat képviselő védőt – 20 000 forint rendbírsággal sújtotta a másodfokon eljáró Miskolci Törvényszék a 8.Bf.12/2022/18-I. számú végzésével. A jármű önkényes elvételének büntette miatt folyó eljárásban az indítványozó az elsőfokú ítélet ellen – védence javára – elsődlegesen felmentésre, másodlagosan a kiszabott büntetés enyhítésére irányuló fellebbezéssel élt, de annak írásbeli indokolását a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 584. § (6) bekezdésében írt határidőn túl terjesztette elő.
- [4] Indokolásában kitért az eljáró bíróság arra, hogy a vonatkozó törvényhely szerint az ügyészség és a védő fellebbezését írásban indokolni köteles, amit az ügyiratok felterjesztése után a másodfokú bíróságnál, legkésőbb a másodfokú tanácsulást vagy tárgyalást megelőző tizenötödik napon lehet előterjeszteni. Ezen határidőt mulasztotta el a védő, amiért a hivatkozott szakasz (7) bekezdésére tekintettel rendbírsággal sújtották.
- [5] 1.2. Az indítványozó a döntés ellen fellebbezéssel élt, amelyben többek között kifejtette, hogy a Be. 584. § (6) bekezdése – az alapügy elintézésére kitűzött – nyilvános ülés esetére nem vonatkozik, arról nem szól a jogszabály, így nem alkalmazandó rá a tizenöt napos határidő sem. Erre tekintettel a bíróság értelmezését „törvényrontónak” találta, továbbá kifogásolta a végzés – álláspontja alapján – elégtelen indokolását is.
- [6] A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a Bf.167/2022/2. számú átiratában, egyetértve a Miskolci Törvényszék végzésével, annak helybenhagyására tett indítványt. Megjegyezte, hogy a hivatkozott rendelkezéshez fűzött jogalkotói indokolás alapján is az indokolási kötelezettség a fellebbezés elbírálásának elősegítését szolgálja és ebből a szempontból nincs különbség a tanácsulás, a tárgyalás és a nyilvános ülés között.
- [7] Az indítványozó az átiratra észrevételt tett, amelyben kifejtette, hogy a szóban forgó indokolási kötelezettséget teljesítette és továbbra is fenntartotta a fellebbezésében foglaltakat. Hangsúlyozta, hogy az eljárási formák közül a jogalkotó kettőt nevesít és kivételt képezve az egyikkel, a szóban forgó nyilvános ülést kihagyja a vonatkozó törvényi rendelkezésből. Ebből következően a nyilvános ülésre csak azt írja elő a jogszabály, hogy az indokolást az ügyiratok felterjesztéséig az elsőfokú bíróságnál, azt követően pedig a másodfokú bíróságnál lehet előterjeszteni.
- [8] 1.3. Az indítványozó fellebbezése alapján másodfokon eljáró Debreceni Ítéltábla Bpkf.I.307/2022/6. számú végzésével az elsőfokú döntést helybenhagyta. Hivatkozott rá a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokon eljáró bíróság az irányadó perrendi szabályok megtartásával, a szükséges tényeket megfelelően rögzítve járt el és szabta ki a rendbírságot.
- [9] Hangsúlyozta végzésében a Debreceni Ítéltábla, hogy a Be. négy eljárási formát nevesít, amelyek lényegileg abban különböznek, hogy mely perbeli személyek lehetnek jelen az eljárás során és milyen eljárási cselekményeket lehet elvégezni, továbbá milyen döntést lehet hozni. A Be. 599. § (1) bekezdése a másodfokú eljárásban a nyilvános ülést általános eljárási formaként nevesíti. Végzésének indokolásában utalt ebben a körben a Be. 425. § (3) bekezdésére is az Ítéltábla, amely szerint a nyilvános ülésre a törvényben megállapított eltérésekkel

a tárgyalásra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. Ezen eltéréseket a törvény kifejezetten rögzíti is. Amennyiben az ilyen eltérést közvetlenül nem nevesíti, abban az esetben az általános szabályok az irányadóak. A nyilvános ülésre a törvény eltérést nem határoz meg, így tehát a Be. 425. § (3) bekezdése alapján a vonatkozó rendelkezés a nyilvános ülésre is alkalmazandó. Erre figyelemmel (jelen esetben) a védő nyilvános ülés kitűzése esetén sem mentesül a fellebbezés határidőben történő írásbeli indokolási kötelezettsége alól. Miután a védő 2022. április 4. napjára kitűzött nyilvános ülés előtt 2022. április 1. napján nyújtotta be a fellebbezés írásbeli indokolását, az a törvényi határidő elmulasztásának minősül.

- [10] 2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, mert álláspontja szerint a Miskolci Törvényszék 8.Bf.12/2022/18-I. számú végzése és a Debreceni Ítéltábla Bpkf.I.307/2022/6. számú végzése sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdését, továbbá a 28. cikkét. Mindezekre figyelemmel kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg az említett bírósági döntések alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat.
- [11] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában és annak kiegészítésében – lényegében megismételve a fellebbezésében foglaltakat – előadta, hogy álláspontja alapján a bíróságok ténymegállapításuk során megsértették a tisztességes bírósági eljáráshoz való alapjogát, nem tettek eleget az indokolási kötelezettségüknek, emellett az eljárási szabályokat figyelmen kívül hagyták. Kifejtette az indítványozó mindezzel kapcsolatosan, hogy a döntésekben a bíróságok túlerjeszkedtek az Alaptörvény adta jogukon és quasi jogalkotási feladatot láttak el téves törvényértelmezésükkel. Véleménye szerint *contra legem* jogértelmezést végeztek ügyében, amikor a nyilvános ülésre alkalmazták a Be. 584. § (6) bekezdésében foglaltakat, holott ezen eljárási formát a törvény nem nevesíti. A bíróságok a 15 napos határidő alkalmazási körét okszerűen kitérítették, ezen felül annak miértjét és magyarázatát érdemi indokolási kötelezettségüknek eleget nem téve elmulasztották. A vonatkozó jogi normákat és a törvény szövegét egyaránt figyelmen kívül hagyva jutottak arra a következtetésre, hogy a jogalkotó szándéka szerint a nyilvános ülésre a vonatkozó jogszabályhely és az általános szabályok alapján a tárgyalásra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.
- [12] Mindezzel ellentétben – az indítványozó úgy véli – a jogalkotó pont azért nem nevesíti a nyilvános ülést, mint eljárási formát a vonatkozó jogszabályhelyen, mert az egyértelmű kivételt képez. A bíróságok jogértelmezése ezért önkényes és „célszerűségi okból” figyelmen kívül hagyja a jogszabály nyelvtani értelmezését. A megfelelő értelmezés kapcsán hivatkozott jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény és a jogszabályszerkesztésről szóló 61/2009. (XII. 14.) IRM rendeletre, amely értelmében a jogszabályokat a magyar nyelv szabályai szerint, közérthetően és ellentmondásmentesen kell megszövegezni és eképp kell értelmezni is. Utalt arra is az indítványozó, hogy a jogalkalmazás ebben a kérdésben egyáltalán nem egységes, megfigyelhető az eltérés és a szétartás egyes bíróságok között, megyei és országos szinten is. Mindezzel az eljáró bíróságok megvalósították a *contra constitutionem* alaptörvény-ellenes jogértelmezést és megsértették az Alaptörvény 28. cikkében foglaltakat, miszerint a bíróságok a jogalkalmazásuk során a jogszabályokat és azok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik.
- [13] Nem érvényesült továbbá hatékony védelemhez való joga sem, amely az indítványozót, mint védőt is ugyanúgy megillet. Hivatkozott rá, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdése alapján a védő nem vonható felelőségre az eljárás során kifejtett véleményéért. Ennek ellenére az indítványozó által becsatolt kérdésére érkezett minisztériumi válaszlevelet szakszerűtlennek tekintette az eljáró bíróság a hatalmi ágak megfelelő elkülönítése miatt.
- [14] Végezetül álláspontjának megerősítéseképpen értekezett az Alkotmánybíróság kialakult gyakorlatáról, valamint a tisztességes eljárás részjogosítványai kapcsán tett korábbi megállapításokra is hivatkozott.
- [15] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [16] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát határidőben nyújtotta be.
- [17] 3.2. Az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelö-

li az Alaptörvény megsértett rendelkezését, illetve a sérelmezett bírói döntéseket, indokolja azok Alaptörvénybe ütközését és kifejezetten kéri a megsemmisítésüket.

- [18] 3.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § szerinti panasz formai feltételek megfelelése kapcsán utal arra, hogy az Abtv. 27. §-a értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [19] Az Abtv. 27. §-a elsődlegesen – az eljárást befejező egyéb döntések mellett – az érdemi határozatok megtámadását teszi lehetővé. Az Abtv. azonban nem határozza meg, hogy mit jelent az „érdemi határozat” és milyen döntések tartoznak ide, ezért az Alkotmánybíróságnak minden esetben egyedileg, az ügy jellegétől függően kell vizsgálnia azt, hogy mi tekinthető az ügy érdemében hozott határozatnak.
- [20] Az Abtv. rendszertani értelmezéséből – a jogalkotói szándéokra is tekintettel – az következik, hogy a jelenlegi jogszabályi környezetben az eljárás folyamán hozott bírósági határozatokkal szemben nincs lehetőség alkotmányjogi panasz benyújtására. Alkotmányjogi panasz keretében kizárólag az ügyek érdemében hozott végső döntések és a bírósági eljárást befejező egyéb döntések vizsgálhatók {3002/2014. (I. 24.) AB határozat, Indokolás [20]}. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság korábbi döntéseiben arra az álláspontra helyezkedett, hogy egy folyamatban lévő büntetőeljárásban, a terhelt nem terjeszthet elő az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a védő kizárását kimondó bírósági határozattal szemben, mert az nem minősül (a terhelt vonatkozásában) sem az eljárást befejező, sem az eljárás érdemében hozott döntésnek {lásd hasonlóan: 3078/2022. (II. 25.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [21] Jelen ügyben nem a terhelt, hanem a rendbírósággal sújtott védő fordult az Alkotmánybírósághoz és indítványozta az ügyében született bírósági döntések megsemmisítését. Az Alkotmánybíróság az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés jelen ügyre vonatkoztatható értelmezése kapcsán irányadónak tekintette a 3060/2019. (III. 25.) AB végzést is. Ezen döntésében a testület vizsgálta *a*) az indítványozó eljárásban betöltött szerepét; *b*) a támadott döntés tartalmát; *c*) hatását arra az eljárásra nézve, amelyben az indítványozó alkotmányjogi panaszt nyújtott be.
- [22] Hasonlóan a fent említett végzéshez – ahol a végrehajtási eljárás során történt, illetve elmulasztott tevékenységekkel kapcsolatosan – az Alkotmánybíróság arra a megállapításra jutott, hogy az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági végzés az alap büntetőeljárás során a védő tevékenységével összefüggésben született, amely azonban nem tekinthető az ügy érdemében hozott döntésnek, továbbá az eljárást lezáró egyéb döntésnek sem.
- [23] Megjegyzi továbbá az Alkotmánybíróság, hogy az indítványozó indítványa a saját hibájából történő mulasztásának orvoslására irányul, amely kötelezettségének teljesítésére az eljáró bíróságok indokolása és az iratok alapján egyértelműen, a törvényben leírt határidőn belül és az eljárás során több alkalommal is lehetséges lett volna.
- [24] 4. Az Alkotmánybíróság mindezekre figyelemmel tehát megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panasa nem felel meg az Abtv. 27. §-ban előírt követelményeknek, ezért az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján az indítványt visszautasította.

Budapest, 2023. július 11.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1896/2022.

